СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 67. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 22. березня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 67. Jersey City, N. J., Saturday, March 22, 1930. THREE CENTS.

ДОМАГАЮТЬСЯ ДАВНИХ МАЙНЕРСЬКИХ УМОВ

ІНДІЯНАПОЛІС. — Відломки майнерської юнії, які зіхалися на конвенцію, закінчили свої наради, назначивши місто Індіянаполіс місцем слідуючої конвенції, яка має відбутися в січні 1932 р.

Останнього дня нарад затверджено дотеперішні платні екзекутиви юнії та рішено обстати при тім, що всі майнерські члени по всіх округах твердого вугля мають вигасати в один і тімсамім реченці. Так було до майнерського страйку. На тім має стояти юнія далі й від того не відступати.

ЗА СУХУ РАДУ.

ВАШИНГТОН. — Перед конгресовим судейським комітетом зізнавав кілька годин Дениел С. Ропер, податковий комісионер з часів Вилсона, завзятий прихильник прогибиції. Його слухали дуже уважно, коли він заявився за встановлення спеціяльної Сухої Ради, до якої треба би втягнути федеральних і стейтових урядовців, а рівнож і найвизначніших представників мокрих. Та Рада мала би намагатися на протязі 7 років форсувати прогибицію усякими законними засобами і пропагандою. Мокрі мали би докладати щирих старань, щоби перевести прогибицію. В той спосіб малиб назбирати за сім літ богато матеріялу, з якого допера буде можна виносити, чи можна далі форсувати прогибицію.

Крім Ропера зізнавала ще 70-літня Миссис Елля Буль, яка заявила, що прогибіційну справу видвигнули жінки і будуть за неї далі боротися, бо прогибіція означає для жінок життя, свободу і щастя.

ГЮСТОН УСТУПИТЬ.

ВАШИНГТОН. — Політичні круги Вашингтону стурбовані, бо розійшлася вістка, що уступає Клявдіюс Г. Гюстон, голова Републиканського Народного Комітету. Його уступлення стоїть у звязку з доходженнями сенатського лабіістичного комітету, які виказали, що Гюстон уживав на біржеву спекуляцію фондів, котрі були призначені для „Теннесі Ривер Імпрувмент Есосіейшен". Матеріяльної шкоди з того нема, бо Гюстон звернув усі забрані гроші.

„ЕЛЕКТРИЧНЕ ОКО".

БОСТОН. — Молодий інжинір Едвин Еддер придумав електричний апарат, названий „електричним оком", який унеможливлює утечу вязня з вязничної келії. При найменшій спробі вязня видістатися з тюрми, апарат освічує келію, стріляє з револьвера й дає знати сторожам, алярмуючи їх дзвінками і вистрілами.

СТРАЙКУВАЛИ В СПОКОЮ.

ГАВАНА. — Генеральний страйк, проголошений зприводу безробіття, відбувся в повнім порядку. Делегація представила президентови Махаді домагання робітників, а він заявив, що подивляє спокій і порядок страйкуючих, бо це є найкращий спосіб, щоби наклонити уряд до найдальше ідучих уступок у робітничих справах.

ЗАБРАЛИ 4,000 БОЧІЛОК ПИВА.

НЮАРК. — Ще не було в стейті Ню Джерзи такої ревізії, як та, яку перевели 8 агентів з Олбані в броварі „Супіріор Менюфектюрінг Компані". Компанія та мала дозвіл на виріб пива, званого „нір бір". Але дійшли слухи, що вона виробляє пиво передвоєнної якости. Це й було причиною ревізії, про яку місцеві прогибіційні агенти нічого не знали, бо її перевели агенти з Олбані.

Наслідком ревізії зарештовано 31 осіб, між ним одну жінку як телефонічну операторку. Рівнож забрано 4,000 бочілок доброго пива.

ЙДЕ ВЕСНА.

НЮ ЙОРК. — В „Пелисейдс Інтерстейт Парк" бачили вже цілі стада диких качок і гусей, які відпочивали, а потім потягнули далі на північ. Це є певний доказ, що потепліє.

ЖІНКА ЗЛАГІДНИТЬ ТУБИЛЬЦІВ.

НЮ ЙОРК. — До Полудневої Америки відіхала експедиція, яка має розслідувати ріку Оріноко. На чолі експедиції стоїть д-р Герберт Спенсер Дикей, котрий взяв з собою свою жінку, щоби нею уласкавити тубильців, які повбивали попередні експедиції. Д-р Дикей каже, що як дикуни побачать білу жінку, то злагіднють.

РАТУНОК НА БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК. — Френсес Перкинс, стейтова промислова комісіонерка, подає, що можна зарадити безробіттю, коли ті люде, що в останнім році поробили маєтки, всі ті гроші вложать в дальшу промислову розбудову і в той спосіб дадуть людям роботу.

ГРАБІЖНИК І ПАТРІОТ.

ВАШИНГТОН. — Підчас розправи проти нафтового магната Догені адвокати обжалованого доказували, що він зробив Фолови приятельську прислугу, коли йому позичив $100,000, а для держави патріотичне діло, коли виарендував неужиткі на нафтові поля. Бувший сенатор Помрин подав у відповіди, що Догені заплатив $100,000 Фолови на те, щоби ограбувати державу на $100,000,000.

„ЕВРОПА" ПЛИВЕ ДО АМЕРИКИ.

Новий німецький пароплав такого самого типу як „Бремен", „Европа", тепер пливе до Америки, везучи 2,000 пасажирів. Плавба „Европи" була затримана майже на рік, після того, як цей пароплав при самому закінченню будови згорів у Гамбургу.

ЧИМ ПОЛЬЩА КОРМИТЬ БЕЗРОБІТНИХ.

Перед львівським судом відповідали дня 27 лютого 6 робітників за мниме публичне насильство. Акт обвинувачення закидав, що 2 січня ц. р. на гетьманських валах промовляли до безробітних Сеньків і Флянк та взивали робітників йти під ратуш домагатися виплати підмог. Підчас демонстрацій поліція приарештувала обох бесідників, І. Колтиша, Дубановича й Митницького. Після переведеної розправи Колтиша засуджено на 4 місяці Сенькова й Флянка по 3, Дубановича та Митницького по 1 місяцеви вязниці.

ПАРЛЯМЕНТАРНА СВОБОДА СЛОВА В ПОЛЬЩІ.

Посол д-р Західний видав книжочкою своїх 6 соймових промов. Хоч ті промови входять до протоколу вже сцензуровані й пообрізувані маршалком сойму, цензура цю книжочку сконфіскувала. Посол звернувся до маршалка сойму Дашинського з запитом, чи він схоче взяти в оборону права сойму. Цей запит і відповідь маршалка польскі газети використали на те, щоби зажадати ще більшого обмеження прав посла в польському соймі. АБЦ пише: „Західний у своїх заявах схилявся до Радянського Союзу, бо він, як можна так сказати, представник націоналістичного українського комунізму. До чого зайшов, досить згадати, що в свойому часі вивів з рівноваги й маршалка Дашинського, котрий при оплесках цілого сойму спротивився таким назвам, як Західна Україна". АБЦ жадає, щоби послови Західному взагалі не позволити промовляти в соймі.

СВАВОЛЯ ЧЕСЬКИХ ЖАНДАРМІВ.

До хати бідного селянина на Закарпаттю прийшов екзекутор з жандармом вимагати гроші за податковий довг. Перше їх питання було, чи селянин має корову. Відтак жандарм закомандував: „руки вгору!" й хотів забрати гроші, які селянин мав при собі. Коли селянин не давався, тоді вони виволікли його на вулицю, били кольбами, копали й бючи, повели на жандармську станицю. Там скервавленому селянинови відібрано всі гроші, які він мав при собі.

В ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ БЮТЬСЯ.

На однім соймовім засіданню прийшло до бійки між комуністами і соціялістами. Комуніст Дарський говорив дуже гостро при рекрутаційнім законі проти соціялістів і ображав їх. Президент виключив його із трох засідань. Дарський відмовився опустити салю і його винесла сторожа насильно. При цьому прийшло до полічкувань.

PASTOR LAUNCHES PROTEST AGAINST SOVIET POLICIES.

Rev. Andrew Ivanyshyn of St. Nicholas' Church Asks World Help.

An appeal for the members of the Ukrainian Church in Russia against the oppresion of the Soviet goverment was made Sunday morning in St. Nicholas' Ukrainian Church by the pastor, Rev. Andrew Ivanyshyn. Besides calling attention to the suffering of the church and asking organization for the purpose of crushing "the atheistic Soviet government" Rev. Father Ivanyshyn told something of the history of the Ukrainian Church.

His sermon follows:

On February 26 the Associated Press reported from Kharkov, Ukraine, that four prominent Ukrainian men were arrested as counter revolutionists. One of those men is His Grace Basil Lepkovsky, most loved Metropolit in Ukraine.

The Bolshevist are kiling religion in Ukraine as well as in Russia, shooting their pastors and seizing the churches. Moral conditions are terrible and the church, the only agency in the world that leads the people into moral living, is crushed:

It is right to stand up for the working men, but it is most right to appeal to the civilized world to organize and cruch the atheistic Soviet government in Russia which is spreading its diabolical "ideas" among workingmen of the world.

Bolshevic government covered its face with "counter-revolutionists" persecuting men of evangelic virtues, well known religious leaders who for the last nine years had devoted their efforts to the uplifting of the religious spirit among Ukrainian population. The Soviet government is forcing the people of Ukraine to quit the church of God which stands up for the human welfare of the Ukrainian as well as for all races in the world.

(Troy Record, March 12, 1930.)

РАДІО ВРАТУВАЛО ДИТИНУ

Бельгійські часописи доносять про випадок чудом вирятуваної дитини через радіо. Біля 20. год. радієва стація в Брукселі донесла своїм слухачам, що окружний лікар в Котіси, д-р Божен, телефонічно повідомив стацію про легке спаралізування малої дівчинки. Дитину можна би виратувати, коли би хтось привіз до села, віддаленого 120 кільометрів від Брукселі, спеціяльної сировиці. Один із слухачів в Брукселі, не довго думаючи, сів на авто, по дорозі закупив сировицю і пігнав до села. Прибув на час і вручив сировицю лікареви, виратовуючи таким чином дівчинку від неминучої смерти.

АРЕШТУВАННЯ Д-РА ЛУПУЛЯКА.

„Час" приносить коротку відомість, що сигуранца арештувала адвоката Ісидора Лупуляка за поширювання комуністичних летючок в Глібоці. Його відставили до державної прокуратури в Чернівцях.

ЕКОНОМІЧНА КРІЗА В ПОЛЬЩІ.

В Польщі панує тепер глибока економічна кріза, а серед убогих верств населення велика нужда. Сільське населення аж гнеться під тягаром податків і від недостачі грошей. Збіже зовсім обезцінилося. Доходить до того, що за пару черевиків треба заплатити кілька кірців збіжа (жита). Відчувають нужду також міста, а головно місцевий пролетаріят. Ряди безробітних ростуть. Тяжку крізу переживає також промисл і торговля.

РУМУНСЬКА „СПРАВЕДЛИВІСТЬ".

На підставі розпорядку міністерства видав інспекторат наказ, щоби по українських селах запровадити 6 годин науки української мови. По деяких селах виконано цей розпорядок, а по деяких пани директори помимо заяв родичів не хочуть учити української мови. Ще інші жадають безправно на заяви від родичів дорогих штемплів, щоби в той спосіб відстрашити людей до подавання заяв.

Це розпорядження міністерства в справі тих нещасних 6 годин української мови викликало занепокоєння в кругах румунської боярської партії. Ністор заповів, що коли ліберальна партія прийде до влади, то вона скасує той розпорядок, бо він, мовляв, противиться напрямним румунської державної політики. А його партійний товариш Лека Морарю з університетської катедри закликав студентів, щоби не допустили до переведення цього розпорядку. „Ми стоїмо на сторожі культури, казав він, і не сміємо допустити до того, й я думаю, що студенти займуть відповідне становище до цієї справи й покажуть свою расову єдність".

АТОН.

Гора Атон, яка належить до Греції, є старинною православною черничою републикою. Грецьке правительство має велику охоту розігнати монахів на чотири вітри і маєтки монастирів загарбати. Черці внесли до Ради Союза Народів скаргу, що грецький уряд конфіскує маєтки цього монастиря та взагалі намагається розігнати черців із цього старинного монастиря.

В ДОБІ РЕКОРДІВ.

В Загребі, в Югославії, пяніст Геза Ледовський осягнув недавно рекорд щодо витревалости й довготи гри на фортепіяні. Він грав без перерви 85 годин. Одначе Ледовський не є задоволений зі свойого рекорду й заявив, що внедовзі сам його побє ще довшою грою.

ДИВОГЛЯД.

У Смикові під Кельцами селянка Яворська породила хлопця з чотирма руками і чотирма ногами. Дитина зараз вмерла.

ПОКАРАНИЙ.

Дмитро Лучинський пішов на богослуження до костела Єзуїтів у Львові і в тім часі стратив годинник з ланцюхом.

ПОМЕР РЕДАКТОР „ДІЛА" ФЕДІР ФЕДОРЦІВ

НАДМІРНА РЕДАКТОРСЬКА ПРАЦЯ ЗЛОМИЛА ЙОГО В МОЛОДОМУ ВІЦІ. УВЕСЬ КРАЙ З ЖАЛЕМ ВІДЧУВАЄ СТРАТУ НЕБУДЕННОГО ЖУРНАЛІСТА.

ЛЬВІВ (листом з краю). — 5 березня упокоївся один з редакторів найстаршого українського денника „Діло", Федір Федорців. Походячи з незаможної родини, Федорців власними силами й великим напруженням волі здобув собі середню та вищу освіту, присвячуючи себе ще з молодечих гімназійних літ літературно-публіцистичній праці.

Ще зі студентських літ він почав приймати активну участь в життю української студентської молоді, вибиваючись на провідне становище. Найбільше його стараннями був скликаний II-гий всеукраїнський студентський зїзд, після якого Ф. Федорців обняв редагування студентського місячника „Шляхи". Разом з тим він зорганізував і редагував видавництво „Новітня Бібліотека", в яку вложив дуже багато свого труду.

Пізніше перейшов до редакції „Діла". Коли російські війська в 1914 році захопили Львів і редакція „Діла" виїхала зі Львова, він був одним з тих, що взялися під російською окупацією продовжувати видання „Діла", свідомо наражуючи себе на страшні російські репресії. Та російська влада припинила видання „Діла" вже на другий день по заняттю Львова. По відході російських військ зі Львова Федорців негайно відновив щоденник „Нове Слово", а згодом журнал „Шляхи". В „Шляхах" він містив цілу низку блискучих характеристик ріжних українських національних діячів та політиків. На похороні І. Франка він виголосив в імени молоді знамениту промову, яка є зразком мистецького та глибокого оброблення промов, присвячених памяти великих людей.

Та праця українського журналіста відбирала всі сили й виснажувала й без того не дуже сильний організм Ф. Федорцева. Він сам нераз говорив про свій тяжкий хрест українського журналіста, та ще до того працюючого в щоденнику. „Каторжна робота" — часто говорив він і казав, що кожен співробітник українського щоденника є каторжником, прикованим до тяжкої тачки щоденної праці в газеті, котра забирає всі живі фізичні соки та сушить мозок.

Помер він у молодому віці, бо мав усього 41 літ життя. Похорон відбувся при великому здвизі народу, який лише по смерти цінить своїх подвижників, „каторжників"-провідників, котрі віддають увесь свій мозок і сили на службу свому народови: Згідно з волею покійного на похороні не було жадних промов.

ЗНОВУ ПЕРЕРВА НА КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЛОНДОН (Англія). — Премієр міністер Франції Тардю не повернеться цього тижня до Лондону, як чекали всі учасники конференції. Дотого і міністер Бріян також виїздить до Парижа, щоби взяти участь у засіданнях парляменту, при обговоренню пляну Йонга.

Відсутність цих членів французької делегації знову заповідає довшу перерву в працях морської конференції. Крім того неуступчивість Франції та Італії взагалі мало ворожить гарного на успішне закінчення конференції.

ГАНДІ АГІТУЄ ДАЛІ.

КАРЕЛІ (Індія). — На свойому шляху до моря вожд індуських націоналістів, Магатма Ганді, дійшов уже до цього невеликого міста. З ним ідуть кілька десятків його прибічників. Він по дорозі закликає всіх Індусів бойкотувати англійську владу, англійські установи, не платити податків і самим не ставати до жадної служби Англіям.

Пропаганда його має успіх лише в тих районах, де він зявляється сам особисто й тому вона ще не захопила широких індуських мас.

ПЯТЬ СМЕРТНИХ ПРИСУДІВ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина). — Після місячної судової розправи суд у Гевроні засудив на кару смерти пятьох Арабів за вбивство чотирох Жидів підчас останнього заворушення в Палестині. Трох інших підсудних звільнено від кари.

Засуджені на смерть мають також заплатити 5,000 долярів тим, котрі були на утриманню вбитих Жидів.

АБО З НАМИ, АБО ПРОТИ НАС.

МОСКВА (СССР). — Газета „Правда" в передовій статті звертає увагу на інжинірів та техніків, котрі ще залишилися в Радянщині з царських часів. Вона закликає їх стати до пильної й щирої праці над переведенням в життя всіх комуністичних плянів, а не відтягатися від активної праці над „соціялістичним будівництвом" та не перешкаджати переведенню в життя комуністичної програми.

На думку газети, той, хто активно не допомагає комуністичній партії в її змаганнях, є противником радянського уряду. Нарешті вона ставить питання всім фаховцям, чи вони з революцією, чи проти революції?

ЗГОРІЛО 130 КИТАЙЦІВ.

МУКДЕН (Манджурія). — В місті Кванри згоріло 130 мужчин, женщин і дітей, які були в місцевому кінематографі, коли в ньому вибухла пожежа. Двацятеро инших тяжко попарені огнем. Цей театр був деревляний, збудований всього два місяці тому, спеціяльно для висвітлювання американських партин. Думають, що пожежу спричинила несправність електричних дротів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиҭі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення Редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1888.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДАЛЬШИЙ ПОХІД МОСКВИ НА УКРАЇНУ

Вже кілька місяців тому слідно було рішучий зворот у політиці московських большевицьких окупантів супроти України. Слідно було певне й рішуче невдоволення з розпочатої ними самими українізації України. Видно було, що самі автори не були вдоволені зі свого твору. Вони ждали, що українізацією задурять Українців, що Українці вже не будуть супротивлятися здирству України на користь Москви, коли здирати Україну будуть московські чиновники, що стараються „балакати на українському язику". Коли української вдячности не можна було діждатися; коли Українці далі говорили, що й „балакаючі на українському язику" комісарі все таки зайди, то комісарів стала брати нетерплячка. Вони стали добачати, що українізацією справи не поправили, „хахла" не здурили. Стали вже тоді говорити про відворот від „українізації".

Та говорити про се відразу отверто не могли. Раз, се небезпечно, коли уряд голосить раз одно, а зараз потім друге; се показує, що уряд самий не знає, що добре. По друге, заграничні аґенти вже стали трубити про ту українізацію на всі заставки й на сю українізацію та на ікру зловили дещо голодних Українців. Скасувати українізацію відразу булоби зле. І ікра тоді не помоглаби.

Взялися тоді московські окупанти на хитрість. Проголосили відкриття контрреволюції в самому центрі української національної роботи, тої, яка ще була можлива під большевицькими окупантами, себто в тісно наукових, неполітичних кругах. Се й був другий показчик, що суто московська націоналістична течія починає брати верх у комуністичному уряді в Москві. На се саме показували відпекування инших учених, ґазетярів і артистів, як Багалія, Лозинського й Курбаса. Сі відпекування показували, що харківські й київські круги сильно заголюкані протиукраїнським походом уряду.

Нарешті приходять телеґрами про арешти в самому комуністичному уряді в Харкові. Переарештовують самих таки начальних комуністичних заправил, закидаючи їм саботаж, змову з кулаками та сепаратистичні стремління. Коли такі стремління до відорвання України від Москви справді серед комуністів у Харкові були, то були вони певно вислідом скрайного московського шовінізму, яким віє з большевицького центру в Москві. Коли там справді є сепаратистичний рух, то се показує, що навіть самі українські комуністичні комісарі не могли знести дальше московського імепріялізму Москви. Навіть Харків зневірився вже в щирість московських запевнень про рівноправність народів. Сю думку нині піддержують тільки одні комуністичні аґенти, що за охлапи зі стола Москви готові продати Москві й рідну матір.

Лев Ясінчук.

ЧИННИКИ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАВИСИМОСТИ.

Господарська криза. — Мнима й дійсна причина. — Творення матеріяльної сили. — Прикмети й значіння кооперації. — Кооперація, а Поляки й Жиди. — Підстава самостійности.

„Доборолась Україна до самого краю" — писав колись Шевченко, роздумуючи про політичні умови Рідного Краю. Такі думки можемо прикласти до сьогоднішньої повоєнної Европи, коли візьмемо під увагу її господарський стан. Всюди знищення, безробіття, зубожіння як наслідок саме тих двох явищ з одного боку, а як наслідок „широкого життя" з другого боку. Колиж мова про Польщу, тоді прийдеться це коротке означення вистепенувати і замісць про зубожіння — прийдеться говорити про **нужду.** Та, чорт брав би Польщу. Не булоб чим, та ким журитися, коби була доля не кинула їй в обійми 8 міліонів українського населення. Упадком господарства в Европі займається (очевидно теоретично, дискутуючи) економічний комітет при Союзі Народів, а в Польщі уряд стоїть безрадний, звалюючи вину на загально европейськдкий господарський стан.

Деякі тутешні господарські політики є тої думки, що причиною упадку загального господарства в Польщі, це наслідок сусиль польського уряду зробити дешевими сільські продукти через обмеження вивозу збіжа та накопичування збіжевих запасів. Вони доказують, що при вищих цінах збіжа поправиться ціле господарство, що тоді зросте купча спроможність рільника, а в слід за нею розростеться торговля, фабричний робітник матиме працю. Але вони перечують, що при вищих цінах хліба мусить бути заробітна платня вища, що це потягає за собою подорожіння фабричних виробів, а тоді заходить знов те саме відношення селянської праці до фабричного промислу, яке є тепер. Отже нічого не змінилось би річево, хіба циферно. Долю нашого селянина моглоб до певної міри облекшити інакше ведене господарство, але цього не можна осягнути в чужій державі та в короткому часі. А зрештою — наш селянин не жиє відокремлено від від світа. Причини незавидного, гіркого положення українського народу на західно-українських землях лежить глибше: це становиско спричинює **саме істнуванян Польщі на наших землях** та її політика, яка з цього істнування випливає. Коли держава уважає, що мусить утримувати велику армію для оборони границь від сусідів; коли вона мусить числитися з тим, що внутрі має стільки ворогів, що для кожних кількох громадян мусить утримувати узброєного поліцая; коли вона не певна своєї власної армії та адміністрації пустила на пенсію безліч високих офіцирів та урядників, яким вона не довіряла, та цілу ту ватагу добре годує; коли вона ще при своїй широкій натурі. („застав сєн, а постав сєн") пхається в „моцарство"-потугу: то безперечно, що її любим горожанам не буде з медом. Попри загальні причини нас душить польська політика.

Щоби з нею успішно боротися, треба творити свою власну силу, творити основи независимости. Початки вже зроблено. Коли мова про саму Галичину, то зроблено навіть ще більше, ніж початки. Вже до війни проявлялися денеде проблески господарської сили: творено спілки, завязки сьогоднішної кооперації. Тільки що сьогодня їх обєднано, надано їм попри чисто матеріяльний підклад також ідейну закраску. Це вже не виключно самодопомога. Сьогоднішна кооперація — беручи з морального боку — то міра народньої живучости, підприємчивости, це школа практичного життя, орґанізація високої громадської думки. Сьогоднішна кооперація виполює розтратність; викорінює застарілі шкідливі звички кредитування та ходження одинцем. А з матеріяльного боку — нормує ціни, поборює визиск і тим самим кладе основи під добробут. Сьогодня про кооперацію на західно-українських землях мусять говорити як про **організовану силу.** Чому? — Бо сьогодня тих орґанізацій-кооператив є вже 3,043, а в них 268,435 членів; у цьому 224,422 селян (85%), а 9,255 робітників (5%). Поважний відсоток в кооперації (бо 11%) творять жінки, яких є членами 30,561. Ціла українська кооперація мала продовж останнього року 33,565,957 зол. оборотового капіталу (з цього сільські коперативи 23 міліони 518 тисяч зол.). Власний капітал кооператив виносив 9 міліонів 27 тисяч 45 зол. (26.9%). Це вже замітні суми добуті на створення рідного господарства, нової в нас галузі: торговлі й перерібки сирівця. Ті цифри були би навіть тоді замітні, колиб не було такої господарської скрути й руїни, як саме вона є.

Звісно, що торговля мусить приносити доходи. Кооперація має двоякий вихід: або давати тсвари по обниженій ціні (набуття), або держатися торгових цін, а з зисків давати своїм членам звороти в грошах чи товарах, підпомагати народні потреби та збільшувати загально народнє добро. Наша кооперація йде тим другим шляхом.

Всі кооперативи мали на 68 міліонів торгу, заробляючи при тому 2 міліони золотих на чисто по оплаті 3,213 постійно занятих робітників. Колиб кооперація нічого більше не зробила, як тільки те, що дає такій масі селянських дітей повний прожиток, то вона вже й тому заслугувала би на поважну увагу. Але ще й другу велику роботу сповняє кооперація. Останнього року вона видала зі своїх зисків 111,716 зол. на освітні цілі, з того найбільше на „Рідну Школу". Колиб не таке загальне зубожіння, тоді певно висота торгів зросла би, а за нею зріс би й чистий дохід.

Загально беручи — українські кооперативи головно споживчі (як американські „ґросерні") та кредитові (каси позичкові). Але є й чимало виробничих, а то: молочарень 287, дахівкарень 13, цеголень 19, олійнь 13, млинів 3, каменоломів 2, кошикарських робітень 2, шевських 1, кравецьких 5, мясних виробів 1, бетонарня 1, рибне господарство 1, друкарня 1, робітня церковного приладдя 1, готелів 2, пекарня 1, фабрика цигаретних паперців 1 та одна робітня вишивок. Велику будучність має перерібка молока (молочарство), але й інші галузи виробництва з часом при побільшенню капіталу можуть стати фабриками. Коли нам дечого бракує, то дещо підприємчивої відваги й такого розмаху, як мають Американці. Але з другого боку це й ратує кооперацію від деякого небезпечного риску. В наших умовах, то це й може похвальна сторінка як зважити, що кооперативні ощадности це на ділі ніякі ощадности, тільки вривання від життєвих конечностей, до... недоживлення включно. Це знов свідчить про високу ідейність нашого загалу. Цілу кооперацію обєднує Ревізійний Союз Українських Кооператив даючи ідейний і практичний провід та наглядаючи, щоб діло велося чисто й солідно. Крім сільських та місточкових коператив обєднує Р. С. У. К. ще й такі централі, як „Народна Торговля", „Маслосоюз", „Центробанк", і Лемківський Союз Кооператив. Можна сміло сказати, що Р. С. У. К. обєднує цілу кооперацію, бо тих 244 „руских" кооператив з 12 тисячами 694 членами, що остоять при „Русском Ревізионном Союзе" не має значіння на тисячі українських кооператив. Значіння москвофільських кооператив тим менше, що вони розкинені по 2 до 3 в деяких повітах, а в багатьох повітах їх зовсім не має. Є ще й до 250 кооператив, які стоять одинцем, бо бояться підчинитися строгим ревізійним правилам Р. С. У. К., але скорше чи пізніще вони позбавлені всякої моральної підстави — прилучаться, або впадуть.

Не можна сказати, щоб розвиток кооперації йшов без груддя й терня. Кидає це терня ще незагальна освідомленість, не сприяє, а то й шкодить уряд накладаючи податки та переслідуючи освітну роботу кооператив. Польське громадянство окреслює нашу кооперацію як політику, а в останньому часі Жиди почали оцінювати наш кооперативний рух як... антисемітизм. Правда, наша кооперація знищила спосіб заробковання неодному Жидові, неодна жидівська родина мусіла вибратися зі села, але дарма. Цеж боротьба за істнування. Нація мусить розвивати всі свої ділянки, коли хоче підготовити самовистарчальність не дивлячися на те, що скаже хтось другий, який до того в наших визвольницьких змаганнях ставав щонайбільше... невтральним.

Якби воно не було — українська кооперація є дуже важним чинником у боротьбі за визволення. Вона становить завязок господарської независимости, без якої **не може бути повної політичної волі.** Тому й „Рідна Школа" підготовлює в своїх школах кооперативних робітників, даючи своїм учням загальні основи кооперації, а при своїй торговельній школі у Львові створила навіть окремі кооперативні відділи. Бо „Рідна Школа" свідома, що крім матеріяльної підстави треба характерів та ідейности. Маючи це, нація мусить стати самостійною. Станемо й ми!

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, член братства св. Андрія, від. 48 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головному Урядови за виплаченне мені посмертного в сумі $1000 по моїй донечці Катерині, котра померла 24 лютого б. р. Дуже мене поратував У. Н. Союз в цім нещастю.

Закликаю всіх Українців, хто ще не належить до Союза дотепер, щоби довше не відтягалися, але негайно приступали до нашої великої орґанізації.

Йосиф Мицьо, Плейн, Па.

В. Будзиновський.

ВЕСЕЛИЙ ДВІР.

Оповідання.

(20)

В полудне Дніпро зарвівся байдаками. То надплив правобічний гетьман Тетера з цілим полком війська. Від Переволочної надійшов з одною сотнею полковник Тшебінський. На березі Дніпра привитав гетьмана і повів його до замку. Олена давно вже не була така весела, як нині, бо довго вижиданий Казьо нарешті вже в Кременчуці. Не надіялася, що до неї прийде вже нині, або завтра. Приїхав гетьман, отже полковник мусить якийсь час тупцювати коло нього. Але не сумнівалася, що найдалі після завтра як не прийде сам Казьо, то бодай когось пришле з вістю, коли його дожидати. Але минув тиждень, пройшло ще пару днів, а тут ні Казя, ні вісти про нього. Олена дуріла, також у мами серце заковтало трівогою. Вже думала сама вибратися до замку, пригадати полковникови, що має жінку. Не пішла, бо челядь принесла вість, що полковник повів військо на Потоки, загрожені козаками гетьмана Бруховецького. Потоки треба було за всяку ціну вдержати в польських руках, бо вони були в близькім сусідстві Кременчука, були на дорозі з Кременчука на Переволочну і в Потоках був головний склад воєнного запасу, головно зброї і муніції.

Сотники Тимкович, Димецький і Харина, втративши свої городи, завзялися відбити їх назад. Кождий з них збирав козаків, самих очайдухів. Саме тоді, коли вже мали повні три сотні, в тих сторонах появився з невеликим військом лівобічний ґенеральний осаул Пархим Нужний. Коли він згодився вдарити на Потоки, три товариші зі своїми сотнями пристали до нього. Тшебінський прийшов запізно. Бунт козаків у місті і нечайний наскок Нужного дав Потоки майже без бою в руки лівобічних. Нужний засів у місті і трох сотників кинув проти надтягаючого Тшебінського. Він ще не знав, що в Потоках вже сидить ворог. Коли між собою і містом побачив козацьке військо, він гадав, що воно лагодиться вдарити на місто. Гадав, що тепер козаки дістануться в два огні, бо коли він напре на них, то на їх плечі вдарить польський ґарнізон Потоків. Козаки вгадували, що такий його рахунок, отже стали відступати, будьтоби відступаючи під місто. Тшебінський дивувався, що козаки такі необережні і самі пхаються між два вогні, але втішився і казав свому війскови рушити чвалом вперід. Аж коли наблизився до міста, побачив, що хоругви на валах... козацькі. Одночасно на мурах гримнули гармати. В середину польського війська впала бомба, перед першими рядами блиснули козацькі шаблі. Тшебінський зараз побачив, що всьо пропало. Сам не тямив, як опинився назад в Кременчуці... без війська. Воно пропало.

Коли вість про се прийшла до веселого двора, всі радувалися. Лише Матковичева ходила задумана. Яка Олена, ніхто не бачив, бо зі своєї кімнати не виходила. Мати казала, що лежить в горячці, але що небезпеки нема ніякої, бо „таке вже нераз було, то й тепер пройде".

Розгром болів Тшебінського, але він погадав собі, що нема нічого злого, що не вийшло би на добре. Втрату Потоків загадав використати, щоби з Кременчука викурити Тетеру. Той гетьман був йому подвійно невигідний. Раз тому, бо то був гетьман, отже у війську найстарший. Тшебінський волів не мати над собою ніякого пана, бодай в Кременчуці і в околици. Друга причина була та, що гетьманська кватира в Кременчуці була великою небезпекою для самого Кременчука, бо вороги будуть силкуватися дістати Кременчук саме тому, бо то гетьманська резиденція. Як Тетера відіде, то ворог вже так дуже на сі сторони не буде бити, може й цілком лишить в спокою.

Тетера вже й так був сильно стрівожений втратою Потоків і таким близьким сусідством більшої ворожої сили. Коли ще полковник сказав йому, що в Потоках ладять резиденцію для гетьмана Бруховецького, що заноситься на облогу Кременчука, та що вже була засідка на них обох і лиш на щастє Матковичева перестерегла його, Тетера злякався так, що необмежену владу над сею стороною передав у руки Тшебінського і сам втік з Кременчука.

На другий день рано зголосився до Матковича жовнір і переказав, що в годині пятій зполудня прийде пан полковник заплатити за сіно. Матковича не дуже втішила ся вість. Волів, щоби полковник прислав гроші офіциром, або щоби й цілком не заплатив. Але що то був час, коли треба було й на зимне дути, він неначе втішився, що дворови полковник зробить таку честь. Полковник справді прийшов і пішов просто до кімнати Матковича. Балакав з ним про всяку-всячину, про воєнні справи й не згадуючи. По якій годині балачки заплатив за сіно і сказав, що радо пізнав би родину такого милого сусіда. Маткович в душі закляв, але встав і запросив гостя на вечеру та повів до гостинної, куди також позвав жінку, Олену і Софійку. Полковник поводився так, неначе би ґаздиню і Олену бачив перший раз в життю. Вони обі, неначе би його що лиш тепер пізнали. Побалакати з ним в чотири очи не мала нагоди ні Олена, ні її мама. Аж коли відходив, шепнув до Матковичевої:

— На ніч нехай прийде до хати в саді. Припильнуйте, щоби фірта була відчинена.

— Вперід я хотіла би побалакати з тобою.

— Про Олену, чи про що инше?

— Про Олену. Далі так не може бути.

— Як ні, то ні. Як так, то нехай вже инший до неї ходить. Може для вас ліпше буде, як до неї будуть ходити мої жовніри. Бувайте здорові!

Матковичеву піт обляв.

— Я не так думала.

— В ночи прийду до саду. Як вона не буде там, то... не моя буде вина!

Відвернувся і відійшов. Вона пішла до доньки і, неначе врадувана, каже:

— Бачиш, що таки прийшов!

— Так що з того? В Софію вдивлявся більше, як в мене. І балакав з нею більше, як зі мною.

— То хитрощі. Щоби ніхто не вгадав, що він до тебе.

— До мене? То так муж приходить до жінки?

— Прийде й так, як до жінки. Але не сюди. Нині підеш спати до саду.

В тій хаті було студено і треба було зробити якийсь лад. Зі служби не мож було вислати нікого, бо зараз всі питали би, які то гості приїдуть і хто там буде ночувати. Пішла Матковичева і сама все те зробила. Коли в дворі вже всі лягли спати і світла погасли, відвела доньку до саду і сама вернула. Задною фіртою до саду всунувся коло десятої години полковник, за ним шість гайдуків. Двох лишив на варті під хатою, чотирох ввів у хату і казав лягати в кімнаті, призначеній для служби. Вони мали мінятися з тими, що вартували перед хатою. В годині третій один вартівник застукав у вікно і так розбудив полковника. Він встав і з всіма гайдуками відійшов тою фіртою, котрою увійшов був. Олена пішла до двора. Коли увійшла в свою кімнату, глибокий віддих мами казав, що вона спить. Олена тихцем підійшла до свого ліжка, всунулася під перину, нишком поплакала і вснула. Коли рано мама пробудилася і побачила, що донька спить, погадала собі, що діло стоїть цілком добре, бо инакше Олена, вернувши з саду була би її збудила, щоби пожалуватися. Але коли пізніше Олена сама пробудилася, мама спитала:

— Ну, як там було?

— Пусте, що було. Важне те, що буде. Якби я була раніше знала, то була би не зачинала.

— Ну? Микитить?

— А Бог його знає! Як зачне балакати, пояснити і виправдувати, то воно справді неначе так мусить бути, бо війна війною. Але я чую, що повинно бути инакше і могло би бути инакше. Пояснив, чому дотепер не лиш сам не навідувався до мене, але й не присилав нікого з вістями. Не лиш воєнні справи були перешкодою, але й конечність заховання нашої тайни. Того й тепер муж і жінка мусять сходитися з собою крадьки в саді. Так він каже. А я ніяк не годна зрозуміти, чому се ще тепер має бути тайною і чому він не може взяти мене до себе до замку.

— Бо війна війною, і він з того замку ще може буде мусів утікати.

— То втече зі мною.

— З бабою не так легко втікати, та возитися з нею. Як ти дома у мами, то можеш лишитися безпечна і дожидати хвилі, коли забере тебе.

— То бодай нехай би дома всі знали, що я вже не дівка, та що я його жінка. Що люде подумають, як хто підгляне, що він до мене заходить, та що я по ночах бігаю до нього до саду?!

— Ти знаєш, як до того прийшло, та що дома годі виявити се. Хіба не знаєш, який той твій вітчим? Якби лиш пронюхав, то з хати викине тебе і мене з тобою. Як підеш відси з Казьом, то й мені не лишатися тут. На таке я рішилася вже тоді, коли тебе дала Казьови... Не казав, як буде далі?

— Казав. Десь-колись зайде до нас в день. Все тоді, коли до нас пришле жовніра по індика, чи гуску, чи по що инше, в ночи прийде до хати в саді. Казав, що так треба, бо до двора йому тяжше зайти і з двора годі вийти так, щоби ніхто не побачив.

(Дальше буде)

На науці фізики.

Учитель: Що називаємо порожнею?

Ученик: Я не вмію цього означити точно словами, пане професор, одначе я маю це в голові.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Комуністи боронять своїх хлібодавців.

Коли цілий світ протестує проти азіятсько-московського терору в бувшій російській імперії, то, звичайно, тим більше Українці повинні протестувати, бо на їх землях московсько - большевицький терор виявляється в найбільш жорстоких формах національного переслідування. Тому національні товариства міста Ню Йорку, а головно відділи У. Н. Союза, вирішили зробити мирну протестаційну демонстрацію біля російської торговельної місії, котра міститься на Пятій евені в Ню Йорку.

Виготовивши відповідні плякати та надрукувавши кілька тисяч летючок в англійській мові для роздачі їх Американцями, Українці зявилися в скількости 70 душ, по два делегати від кожного товариства, перед фронтом большевицької місії. Отже в суботу, 15. березня, кілька мінут перед 12-тою годиною, коли вулиці були залюднені так, що ледви можна було на них протовпитися, наш похід пройшов один раз перед фронтом большевицької місії, роздаючи прохожим летючки.

Коли похід наш повернувся назад, щоби пройти ще раз перед головними дверима большевицького гнізда, сталася для нас несподівана пригода. Кількасот большевиків, котрі були тут зібрані зі всіх сторін Ню Йорку та його околиць, напали на наш похід й почали виривати з рук Українців летючки, американські прапори, зривати плякати й нищити їх. Накидалися вони на нас немов отара диких вовків, скреготючи зубами та блимаючи зі злости очима. Кинулися вони на нас з криками, що ми російські білогвардейці, яким місце не в Ню Йорку, а в Царгороді, стараючись таким чином в очах чужинців та репортерів обернути українську демонстрацію проти большевиків на російську чорносотенну, що потім написали, наперед замовлені ними, кореспонденти чужинецьких газет.

Побачивши напад, Українці дали відповідну одсіч напасникам, з чого вивязалася завзята бійка. Довелося поліції викликати свої резерви з двох поліційних стацій, щоби зробити порядок, бо зібралося кілька тисяч народу й був припинений рух на кількох бльоках. Найбільшу участь у бійці з обох сторін брали женщини. Большевикам помагав багато один полісмен, котрий говорив по московському; він то й арештував чотири наші демонстрантки.

Пізніше ми довідалися, що большевики приготовилися до нашої демонстрації й навіть будинок торговельної місії був обсаджений сильним відділом поліції. У пятницю, 14 березня, в українському робітничому домі на 4-тій вулиці була скликана спеціяльна комуністична нарада, на якій вирішено зорганізувати опір українській демонстрації та представити її перед Американцями як демонстрацію російських білогвардейців. Як бачимо, їм почасти пощастило перевести свою програму. Між українськими комуністами, котрі нападали разом на наших демонстрантів разом з комуністами инших народностей, було видно й радного головного Уряду Українського Народного Союза, п. Петляра, тому мені, як Союзовцеві, очі паланіли від стиду, бачучи свого головного урядника між напасниками на українську демонстрацію, зорганізовану союзовими товариствами.

Отже коли демонстрація перейшла не так, як ми того сподівалися, то ми самі повинні шукати вини в себе внутрі. Ми звикли за дурниці сваритися й гризтися без кінця, а коли приходить до якогось спільного діла, то не можемо відповідно приготовитися до нього й організувати масовий виступ. Пора вже відсахнутися від дрібязкових сварок, а зеднати в одно свої національні лави, щоби спільними силами давати відпір своїм ворогам, чи вони будуть керуватися червоною та чорносотенною Москвою, чи вшехпольською Варшавою. Перед зорганізованими лавами наших противників ми повинні виступати ще ліпше зорганізованими, коли хочемо їх перемогти. Отже демонстрація 15 березня нехай буде нам наукою на будуче, як треба організувати масові виступи та як взагалі провадити боротьбу з нашими національними ворогами.

В. Дроботій,
учасник демонстрації.
Ню Йорк, Н. Й.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ПОСИЛАЙТЕ ПАКУНКІВ ДО ПОЛЬЩІ.

Недавно тому вислав я своїй родині в краю пакунок з переходженими річами, який вартував $6. Тепер дістаю листа, який засилаю до редакції, а в якім пишуть, що за ті річи здерли з них в Польщі титулом цла аж $25. А щоби доказати, що це правда, залучаю оригінальний „Квітцельни", яким наложено цло на суму 216.80 польських злотих. Пояснення до цього знаходиться в листі, який звучить:

„Ми нині дістали пакунок і фотографії. Тішить нас дуже, що Ви за нас не забуваете, але дуже нас засмутило, як на почті здерли з нас 220 злотих. Ви нам напишіть, що Ви нам такого наслали, бо тут Поляки все розпакували і може дещо позабирали, бо все було порозкидуване так, як би пси в зубах мали. Ви нам напишіть, чи то так можна їм робити і чи можна їм тільки грошей з нас здерти. Бо Ви нам прислали пакунок у дарунку, а Польща нам тойсамий пакунок продала за 220 злотих. Чи то не ганьба для такої держави? Ти се, Брате Андрію, опиши всьо в ґазетах, щоби наші люде знали, яке тут здирство. Я ще не дістав пакунка, а як дістану, то напишу, може й мені таке буде. Феська не хоче нічого брати і нічого не хоче доложити, а почта інакше не видасть.

Не гнівайтеся, що ми тут пишемо, але не висилайте більше пакунків, бо оплата дуже дорога. І не гнівайся, Брате, що як прийде мені пакунок і як буде стільки коштувати, то я відішлю його назад, а Ти мені напиши, чи Ти що оплатив. Як дістану рецепіс на пакунок, то буду на всякий случай ще рекурсувати проти цла. Напишіть, що було в бляшаних пуделках, бо вони були порожні. Як дістанеш назад пакунки, так ліпше споможи там когось з наших бідних, як маємо спомагати Поляків. Та за тих 220 злотих, що ми заплатили, був би купив чоловік з чверть морга ґрунту. Не гнівайся на нас за те. Поздоровляємо Вас всіх. Тато, Мама і я Брате Андрію".

А. Крохмальний,
Бруклин, Н. Й.

Гість (до шофера): Гей, бійтеся Бога! Не гоніть так страшно скоро!

Шофер: Що? Таж пан казали, щоби я якнайскорше відвіз вас до шпиталю.

Гість: Так, але я не гадаю лишитися в шпиталі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

На Народний Дім у Старім Краю.

Заходом Злучених Комітетів міста Підкамінь, повіт Броди, і села Негівці, повіт Калуш, влаштовано дня 9 лютого концерт і баль, з якого було чистого доходу звиш $200, які призначено на будову Народного Дому в старім краю.

Це, що так гарно те все вдалося, треба завдячувати о. Сполітакевичови, що заохотив людей, і учителеви Фатюкови, котрий дав виступ з дітьми народної школи.

Виступали рівнож ученики школи національних танків Авраменка, які дуже зацікавили публику своїм виступом.

На скрипці грав студент П. Романич, а п-на Вандзіляк грала на піяні. Всі вони доложили труду для доброї справи. Було богато гостей аж з Гартфорд і з околиць.

За Комітет:
Іван Римець і Микола Чолій.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

На бойовий фонд.

З рамени Т-ва „Українська Січ", відділ 282 У. Н. Союза, і Українсько-Американського Горожанського Клюбу постановлено давати що місяця відчити. Таких відчитів було вже два. Виголосив їх тов. С. Щупак Закордонський в Домі „Української Січи" на 409 Н. Ґеддес Стр. Говорив про соціольоґію.

По відчитах переведено збірки на бойову акцію У. В. О. На першім відчиті зібрано $4.40, а на другім $3.18.

На передплату „Сурми" зложили по $1: В. Прибитен, П. Чомко, В. Коціловський.

Разом вислано до Української Військової Організації через Обєднання $10.58.

Г. Туркевич.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

$195 від Союзовців на Край.

Товариство „Згода", від. 20 У. Н. Союза, збирає постійно жертви від своїх членів і висилає кождого року сотки долярів до рідного краю на ріжні краєві потреби. Тепер вислано до Обєднання $195.26 і розділено як слідує: $100 на Дім Інвалідів у Львові, $50 на Рідну Школу, $25 на „Просвіту" у Львові, $10 на бойовий фонд, а $10.26 на сироти.

Іван Крупка, секр.

ЛОРЕЙН, О.

На Край.

З панахиди в українській церкві прийшло на інвалідів $5.40, а з календарів Рідної Школи $4.50. Разом вислано до Обєднання $9.90.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ

У Метрополітен Госпител у Ню Йорку помер у четвер, дня 20. марта, гр. Степан Наврольський, член Українського Народного Союза, Товариства „Волі", від. 46.

Покійний родився 26. липня 1886 р. в Голгочах, повіту підгаєцького, в Галичині, де його батько був греко-кат. парохом. Він ходив до гімназії в Бережанах, відтак на правничий відділ у Львові. До Америки приїхав у 1912 році. До У. Н. Союза вступив в 1916 р. Брав живу участь в народному життю, займався спеціяльно кольпортажею книжок. Від кількох літ хорував на сухоти, які й були причиною його смерти.

Похорон відбудеться з похоронного заведення Петра Яреми в Ню Йорку, 129 Іст Сема вулиця.

—o—

УМЕР СВЯЩЕНИК І. ВОЛОЩУК.

8 березня помер член Українського Народного Союза священик Іван Волощук. Покійний хорував уже з довшого часу й тому, що хороба його погіршувалася, жінка його примістила в Каліфорнії, де живуть його діти в Лос Енджелесі.

Син не хотів тримати свого тата в санаторії, а тому тримав у себе дома, поки покійному не стало значно гірше. На домагання лікарів примістили покійного у шпиталю, де він і помер.

Покійний о. Волощук походив з Великої України з м. Винниця. Народився в 1875 році. Був довголітнім членом Українського Народнього Союза й належав до 70 відділу УНС. До Америки о. І. Волощук прибув у 1909 році, з якого часу був парохом на багатьох українських греко-католицьких парохіях.

Хай буде земля Йому пером! Н. Н.

—o—

Дня 9 березня б. р. в Амстердамі, Н. Й., умер Олекса Колюга, член У. Н. Союза, котрий належав до Т-ва ім. Івана Франка, відділ 266. Покійний прожив 49 літ.

Небіжчик був Українець, рожденний в селі Ільковичі, повіт Сокаль. Жадної родини не мав тут в Америці, тому похороном заопікувалося само товариство. Похорон відбувся дня 13 березня в греко-католицькій церкві. В похороні взяли участь майже всі члени, хіба не було тих, котрі не могли звільнитися від праці.

Нехай чужа земля буде Йому пером!

Василь Михалюк, секр.

—o—

Дмитро Кархут член і предсідатель відділу 400 У. Н. Союза в Ізелін, помер дня 1. березня 1930 р. Покійний був побитий в майні 28. лютого б. р. в годині 3-тій пополудни, а 1. березня в 5. годині пополудни попрощався з цим світом.

Покійний був щирим Українцем і брав живу участь у народних справах. Він у році 1914 заложив 400 відділ в Ізелін, Ню Дж. В 1928 за його почином заложено українську школу, котру він сам проводив яких 2 місяці.

Покійний походив з села Рогізна, повіт Яворів, Галичина. Осиротив жінку й одного сина, котрі є у старім краю. Похований в Іселіні, де оставив багато щирих товаришів, котрі його відпровадили на вічний спочинок.

Нехай чужа земля буде Йому пером і вічна память!

М. Воловецький, секр.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ЗІ СПОРТУ.

KOJAC WINS THREE BERTHS ON ALL-STAR SWIM TEAM SWIM COACHES PICK ALL-LEAGUE TEAM.

Kojac of Rutgers Captures 3 Berths in Compilation Made for Associated Press.

George Kojac, Rutgers University Captain and Olympic champion, captures three berths on the annual alleague team selected yesterday for The Associated Press by the coaches of the Eastern Intercollegiate Swimming Association.

The powerful Rutgers leader, who set a scoring record of 90 points this season in addition to creating a new intercollegiate mark for the 100-yard dash and tying the 50-yard figures gets the call in both free style sprints and in the relay as well.

One coach, Bob Kiphuth of Yale, declared Kojac was also the best in the 440-yard swim and the back stroke, but as a man is allowed to compete in only two individual events, he and most of the others chose him for the 50 and the 100.

Yale, Princeton Place Two Men.

Yale's well-balanced team, winner of the intercollegiate championship, carried off two all-star positions as did Princeton. Columbia, Pensylvania and Syracuse each placed one man on the chosen array.

Yale scored with Howland and Messimer in the relay while Princeton's representatives are Turner in the relay and Ted Moles, in the breast stroke. Moles was a unanimous choice.

Ray Ruddy, Columbia sophomore and Olympic swimmer, won the 440-yard assignment also, by general aclamation. Every coach named Howland on his relay team and Kojac undoubtedly would have been a unanimous selection but for the fact that because of his versatility his votes were spread over several events.

Joe Wohl of Syracuse is the all-league choice in the back stroke swim and thereby hangs a tale. It is in this event that Kojac holds the Olympic title and probably is at his best, but he and Wohl are old school-boy pals and George stayed out of the back stroke, swimming the free style sprints instead.

Grandy Wins Diving Berth.

Walter Grandy of Pensylvania won a first-team berth in his specialty, fancy diving, to complete the team.

The selections for first and second team and honorable mention follow, the figures indicating how well the various athletes fared in the voting of the coaches.

First Team.		Second Team.	
50-YARD FREE STYLE SWIM.			
Kojac, Rutgers	12	Howland, Yale	8
440-YARD FREE STYLE SWIM.			
R. Ruddy, Col.	16	Osborne, Yale	4
FANCY DIVING.			
Grandy, Penn.	10	Brooks, Princ.	6
BACK STROKE.			
Wohl, Syracuse	12	Kojac, Rutgers	8
BREAST STROKE.			
Moles, Princ.	16	Millard, Yale	6
100-YARD FREE STYLE SWIM.			
Kojac, Rutgers	14	Howland, Yale	6
RELAY SWIM.			
Howland, Yale	14	Mustin, Navy	7
Kojac, Rutgers	12	Lincoln, Yale	5
Messimer, Yale	12	Phillips, Navy	4
Turner, Princ.	8	Butler, Yale	3

ВЕЛИКИЙ КАТАЛЬОГ КНИЖОК ГАЛИЦЬКИХ ТА РАДЯНСЬКИХ

з рецензіями, коротким змістом та ілюстраціями — висилає кождому, хто пришле в листі значок почт. за 10 ц. Накладня М. Матвійчука у Львові, Бляхарська вул. 8, Poland. Кождий, що хоче орієнтуватися в сучасній українській книжковій продукції — повинен рішучо замовити собі цей цінник.

—o—

Між большевиками.

— Товаришу, а багато в нас жидів у партії?

— Ні, товаришу, буде коло 70 процентів.

— Ну, а решта?

— Жидівки.